

ספר התשובה

והוא

סדר תיקוני תשובה

בהמשכים

חלק יח

אור הזוהר 440 * חשוון תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנישאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גדולי הצדיקים ואומרים ללמוד זוהר הקדוש

שערי תשובה לרבינו יונה

השער הראשון - אות יב: עתה נבאר עקרי התשובה:

העקר השלישי: היגון. ישתונן פליותיו ויחשוב, כמה רבה רעת מי שהמרה את יוצרו, ויגדיל יגון בלבבו, וסער מתחולל ברעיוניו, ויאנח במרירות לב, כי יתכן שיתחרט וירע בעיניו על חטאתו אשר חטא ולא השלים חקו בזה, כי גם הפסד דינר או אסר, קשה בעיני האדם. אך אם אבד עשרו בענין רע ויצא נקי מנקסיו, נפשו עליו תאכל ותכבד אנהתו ונפשו מרה לו. וכן על צרות רעות ורבות פאבו נצח ויגון בלבבו יומם. יותר מהמה ראוי שיצטער ויאנח מי שהמרה את השם יתברך והשחית והתעבי עלילה לפניו ולא זכר יוצרו אשר בראו יש מאין, וחסד עשה עמו, וידו תנחהו בכל עת, ונוצר נפשו בכל רגע, ואיך מלאו לבו להכעיס לפניו, ואיך טח מראות עיני החוטא מהשפיל לבבו. והמשפיל אשר נפקחו עיניו, יחקו הדברים האלה בלבבו, ויבואו חרדי - רוחו:

אות יג:

ומדרגות התשובה ומעלותיה, לפי גדל המרירות ועצם היגון. והיא התשובה אשר תבוא מדרך טהר הנפש וזכות שכלה, כי לפי שכלו וכפי אשר תפקחנה עיניו ירבו ויעצמו במאד מאד יגוניו ברעיוניו על רב עוניו, כמו שנתאמר (ישעיה נב, טז) כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף פי - רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי. באורו, פאשר יעטוף ויצטער הרוח שהוא מלפני פי הוא מן העליונים, ויעטפו נשמות אשר אני עשיתי, לא אריב עוד ולא אקצוף, פי איך לא אחון וארחם על נפש יקרה אשר היא מלפני ונשמות אני עשיתי. על כן יקל העון פפי אשר תכבד עבודת האנחה עליו, פי היגון יבוא מאת טהר הנשמה העליונה, ונרצתה בזה יותר מאשר תרצה רב יסורי הגוף. ומכאוביו. והמשל בזה, פי המלך החמול על חניכיו ולידי ביתו הקרובים אליו, והם מאצילי ארץ הנקבדים, ויתן להם חנינה יותר מחמלתו על הרחוקים והפחותים.

ואמר ונשמות אני עשיתי, לקרבתי אל העליונים, אף - על - פי שהגוף והכל מעשי קדיו. וכמוהו (שמות לב, טז) והלחת מעשה אלהים הפה. ועוד אמרו רבותינו זכרונם לברכה (קידושין ל ב) שלשה שתפים יש באדם, אביו ואמו והקדוש - ברוך - הוא. ולפי שאין לאב ולאם שתפות בנשמה, על כן אמר ונשמות אני עשיתי. ואמרו ונשמות אני עשיתי, יורה על אמרו פי רוח מלפני, פי ענינו פאשר בארנו:

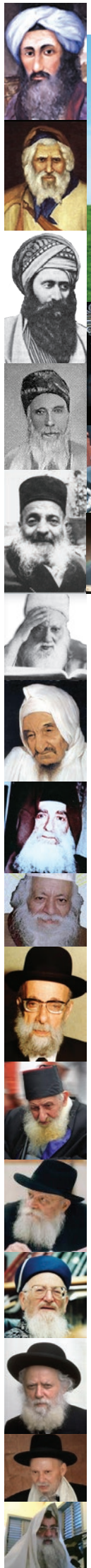
פרשת וישלח

פרק ט"ו

תשובה על העוונות שרש בעקביו

חובת "חפוש וחקור" על עוונות שרש בעקביו

בספרי מביא ז' דברים ואחת מהם, שידע רוע מעשיו וחסאיו, וידע שלא ינצל מדין הגדול והנורא, כי אם על ידי תשובה, כמו שכתוב: "כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך", דאם לא כן שמא יחשוב שמה שעשה אינו חטא, וכן אמר ירמיה, עליו השלום: "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אל ה'" - הרי מבואר, שקודם שיעשה תשובה צריך תחילה פשפוש מעשים וחקירה עליהם, כדי שידע על מה יעשה תשובה, ומה שאמרו ב' לשונות: "חפוש וחקור", נקדים מה שאמר רבא בגמרא: אם ראה אדם שיסורים באים עליו - יפשפש במעשיו. משמע, שהקדוש ברוך הוא שולח יסורים לחוטא, כדי שיעשה תשובה, וכן אמרו בגמרא: אין יסורים בלא עוון, וכן הוא בזוהר, מה שאמרו: או הודע אליו חטאתו או ידע מבעי ליה, אלא קודשא בריך הוא פקיד ליה לאודעי לבר נש חובה דחב בדינא, כמו שאמרו: "הודע ירושלים את תעבותיה", וקשה הלא כתוב: "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו" - פרש רש"י, דמשלם טובה לרשעים בעולם הזה להאבידו מעולם הבא, ועל כן מתרץ, דהפסוק מיירי בחטאים הידועים לו ואין צריך פשפוש. הגמרא והזוהר מיירי בחטאים, שהוא דש אותם בעקביו ואין מחזיק

צריך לחפש אפילו בדעות הרעות שיש לו ולשוב מהם

אלה הם דברי הרמב"ם זלה"ה, וזה לשונו: ואל תאמר, שאין לחפש בדרכיו כי אם מעבירות שיש בהם מעשה, כגון: גזל או גניבה וזנות או כיוצא בו, אלא צריך לחפש אפילו בדעות הרעות שיש לו ולשוב מהם. דהיינו: מן הכעס והאיבה והשנאה והקנאה ומרדיפות מאכלים וכיוצא בהם - מהכלל צריך לשוב, ואלו הם קשים יותר מעבירות שיש בהם מעשה, שבזמן שהאדם רגיל באלו קשה לפרוש מהם, מאחר שנשתקע בהם ודש בהם לעשות, ועל זה נאמר: "יעזוב רשע דרכו", עד כאן.

ישוּב אפילו מספק עבירה

בנוסף לכך, יש הרבה עבירות שאדם דש בהם: נקימה, נטירה, קללה בשם, הזכרת שם שמים לבטלה, חמדה ותאוות נשים, צחוק, הרחקת הכעס שהוא קל זר, גבהות הלב, חטאת נעורים, הסתכלות בנשים, דברים בטלים, שיחת חולין בשבת, הליכה בלא תורה ובלא דרך ארץ, תפילה בלא כוונה ורבות כאלה. העיקר מהדברים המעכבים את התשובה הם: הרכילות והלשון הרע, בעל חימה, בעל מחשבה רעה והמתחבר לרשע, וישוּב אפילו מספק עבירה, וקבלה היא בידינו, שעונש הספק גדול יותר מעונש הודאי, משום שעל הודאי אדם משים על ליבו ודואג ומתחרט וחוזר בתשובה, אבל על הספק אינו מתחרט כל כך, כי סבור בליבו: לא חטאתי, עד כאן.

יפשפש בעסק מצוה, שמא לא עשה לשמה

אלה הם גם דברי "יש נוחלין" בהג"ה והוסיף לומר ז"ל: גם יפשפש בעסק מצוה, שמא לא עשה לשמה, ושמא לא עשה איזה דבר קדושה כהוגן, כאשר עיינו רואות, שהרבה מצוות אינם נעשים כהוגן, כגון: הנחת תפילין, שרוב העולם נכשלים בהם, ואינם מניחים על השער אלא על המצח, וכשאינו עושה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה, אפילו דקדוק אחד - לא עשה המצוה כתקון, כי חכמינו זכרונם לברכה פרשו הכל לפי קבלתם האמיתית וכפי חכמתם הקדושה והחכמה הנפלאה בחכמת אלוקים אשר בקרבם, שהיו יודעים, שבכל דקדוק ודקדוק ובכל ענין שהזוהירו וצוו עליו, אפילו הוא דבר קל וקטן מאוד, כפי הנראה, אבל לפי האמת תלויים בו קיום העולמות; אם מקיימים או חס ושלום חרבנם אם עוברים, לכן יעיין בכל המצוות, שמא לא קיים אותם כדן או שמא עשה המצוה שלא לשמה, ואפילו הוא צדיק תמים בכל מעשיו, אל יעמיד עצמו על חזקתו, שאינו יוצא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו, כי אדרבה: כל הגדול מחבירו יצרו גדול יותר ומבקש להכשילו, והוא צריך שימור יותר וזרוז וזהירות, מפני שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם צדיקים כחוט השערה, כמו שאמר הכתוב: "וסביבי נשערה מאוד" - כי כפי גודל קדושת נשמתו ומעלותיו העליונות, אם יחטא אפילו כחוט השערה, נחשב לו כעבותות העגלה, שכל מה שהנשמה יותר פנימית ועליונה, חטאו עושה יותר רושם למעלה ושגגתו עולה זדון, לכן החכם, החסיד, צריך פשפוש יותר במעשיו, שלא ימצא אחריו מאומה. אם פשפש ולא מצא מכל אלה - יפשפש פן ואולי התרשל באהבה ויראת ה' כל היום בכמה מילי דחסידותא וכדבעי למעבד לא עביד, כי בודאי כל מי שיכול לילך מחיל אל חיל בתורה ובחסידות, עד שמגיע

אותם כחטא, כי אם אחר פשפוש, לזה שולח הקדוש ברוך הוא יסורים, כדי שיפשפש במעשיו, וגם יש לומר דהפסוק מיירי שאם שלח עליו יסורים, אף על פי כן אינו מפשפש במעשיו, כמו שכתב הזוהר ז"ל: "כי את אשר יאהב ה' יוכיח" - קודשא בריך הוא אוכח ליה לבר נש ברחימא אי יקבל יאות ואי לאו שארי ולא אוכח לה וישבוק ליה ויעביד רעותיה, ובענין דש בעקביו כתב השל"ה, שיש ב' סוגים: האחד מה שאמרו, עבר עבירה ושנה בה נעשה לו כהיתר, כגון: לשון הרע ואבק גזל וריבית ורבות כהנה וכהנה, אף על פי שידע מחומר איסורם, מה שאין כן אותם שהם מסוג הב', מחמת חסרון ידיעה מצוה זו או חומר עבירה זו. הנה אותם שהם מסוג א' ימצא בחפוש קל, כי יודע מחומר איסורם, מה שאין כן אותם שהם מסוג ב' צריך חקירה עליהם על ידי לימוד התורה לידע מחומר איסורם. זה שאמרו תחילה "נחפשה דרכינו" - רצונו לומר, מה שדרכנו בעקביו והורגלנו בהם והם מסוג הא', ואם לא ימצא בחפוש קל אזי "ונחקרה" - על ידי חקור רב לידע אותם החטאים ולמצוא אותם, ואחר כך "ונשובה אל ה'" - ולהתחרט עליהם, ואלה הם דברי הגמרא: אמר רבא: אם רואה אדם, שיסורים באים עליו, והם על כרחך בשביל אותם החטאים שאדם דש בעקביו - יפשפש במעשיו, דהיינו - באותם חטאים שהוא רגיל בהם, אף על פי שידע מחומר איסורם. פשפש ומצא יעשה תשובה; פשפש ולא מצא - יתלה מה שלא מצא בביטול תורה, רצונו לומר - על שלא למד ואינו יודע מחומר איסורם וצריך ללמוד ולחקור עליהם, וכאשר יתודע לו יעשה עליהם תשובה, ואם תלה ולא מצא גם אחר החקור על ידי הלימוד, אז בידוע שהם יסורים של אהבה.

צריך ליתן דין על כל אחד ואחד שדש בעקביו

עתה נבאר: סדר הפשפוש הוא כך, שיפשפש שמא עבר על איזה דבר המבואר בפסוקי תורה או בגמרא ומבוארים המה, איזה מלתא דחסידתא המבואר בספרי יראה, והיה ספק בידו לעשות ולא עשה, כמו שכתב בספר "תנא דבי אליהו": חייב אדם לומר, מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי - אברהם, יצחק ויעקב, שלא קנו עולם הזה ועולם הבא וימות המשיח אלא בשביל תורה ומעשים טובים, וכן הוא במדרש ויקרא: משל לעירני שנשא בת מלכים, אף על פי שמאכילה כל מעדני מלאכים אינו יוצא ידי חובתו, לפי שהיא בת מלכים; כך כל מה שיפעל האדם עם נפשו אינו יוצא ידי חובתו, לפי שהיא מלמעלה, הרי מבואר שהוא חייב ועתיד ליתן את הדין על מה שלא שמר ועשה כל מה שהיה בידו יכולת לעשות, ומה שלא הטילו הפוסקים על כל איש מישראל לקיים כל דקדוקי מצוות הכתובים בספרי מוסר ויראה, לפי שאין רוב הציבור יכולים לקיימם, אבל מי שיכול לקיים ואינו מקיים - הקולר תלוי בצוארו לעשות ולקיים, ואינו רשאי לפרוק העול מעל צוארו, וזה לשון השל"ה:

יש אנשים שסוברים שאינו נקרא "בעל תשובה" אלא מי שכפר בעיקר או שהרג את הנפש או שבא על הערוה וכיוצא בו. דע, כי טעות היא בידם, ואינם יודעים שצריך ליתן דין וחשבון על כל אחד ואחד שהוא דש בעקביו.

למעלות המדרגות של חסידים גמורים והוא מתעצל ואינו עושה כן, אינו יוצא ידי חובה וחייב בדיני שמים, כמו שאמרו ב"תנא דבי אליהו" - חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי - אברהם, יצחק ויעקב עליהם השלום, עד כאן.

העון הקטן נראה כ"חבלי שוא", אך לבסוף הופך ל"עבות העגלה"

מדרש הנעלם פרשת בראשית

הוא ישופך ראש. אמר ר"י, כך דרכו של נחש אין הקשה שלו מאדם אלא בראש. ואין הנשיכה מהנחש לאדם, אלא בעקב. א"ר יצחק בר ר' יוסי למאן דאמר דיצר הרע הוה, מאי נימא בהאי פסוקא:

אמר לו ר' יוסי, מלמד שאין הריגה לנחש אלא בראש. ומי הוא הראש. זה ראש הישיבה. ואין הנחש הזה הורג לאדם, אלא בעקב, כשעושה לו מעשה עבירות, ודש בהם בעקב, הדא הוא דכתיב עון עקבי יסובני:

אמר רבי יצחק מהכא, הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה. כלומר עוה עבירות ודש בהם בעקב, שחושב שאינם כלום, כמו חבלי השוא, שאורג העכביש. ולאחר כן הם כעבות העגלה חטאה, חזקים וקשים, עד שנאספים כלם והורגים לאדם, וכן הוא אומר ואתה תשופנו עקב, באותו עון העקב הורג יצר הרע לאדם:

אמר ר' יצחק, בא וראה, כמו שנתקלקלו כך נדונו. הנחש בתחלה, אחריו האשה. ואחריו האדם. היינו דכתיב, ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך:

א"ר יעקב בר אידי, אם אדם חטא אדמה מה חטאה. אלא א"ר יעקב בר אידי, כשנברא האדם, השמים והארץ היו עדים. מלמד שהקדוש ברוך הוא עשה אותם עדים, על מה שיעשה האדם, שלא יאמר מי רואני. ואתם העדים מפרסמין חטאיו, הדא הוא דכתיב יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו:

ותנא, באותו היום שעבר אדם, השמים החשיכו אורם. והארץ לא ידעה מה לעשות, עד שבא הקדוש ברוך הוא וקלל אותה, על שהתעכבה בעדותה, שלא תוסיף תת כחה לזרוע ולקצור כבראשונה, ועמדה בקלותיה, עד שבא אברהם אבינו, ונתבסס העולם:

ר"נ אמר, עד שבא נח, דכתיב, חזה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו. ולפיכך נקראה על שמו, דכתיב איש האדמה, על שיצאה מקללתה בשבילו אמר רב נחמן בר יצחק, אדם הראשון, כיון שנטרד מגן עדן, חשב שימות מיד, והיה בוכה ומתחנן, ושב בתשובה, עד שקבלו הקדוש ברוך הוא בתשובה, והאריך ימיו, וקיים בו דברו, דכתיב ביום אכלך ממנו, ומתן לו יומו, שהוא אלף שנה. להורות לכל העולם, שהקדוש ברוך הוא חנון ורחום הוא, ומקבל בתשובה לשבים, ואינו חפץ מהם, זולתי שיחיו, דכתיב ולמה תמותו בית ישראל והשיבו וחיו:

א"ר יצחק, אשריהם הבנים שהאב אומר להם כך. ווי להם לבנים, שאינם שומעים ממנו. אמר רב יהודה אמר רב. לא חזינן רחמנותא כרחמנותא דקודשא בריך הוא, בכל מקום את מוצא כשחטאו ישראל, ושבו למולו, פשט ידו וקבלם, ומל להם מיד,

הדא הוא דכתיב מי א - ל כמון נושא עון ועובר על פשע.

השמר לך בשוכך בתשובה שלא תשאיר שום עוון שלא תתקן אותו

והאלשיך כתב על הפסוק: "ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ" זה לשונו - השמר לך בשוכך בתשובה שלא תשאיר שום עוון שלא תתקן אותו, כי אם יד תשאיר לך בחיצונים, שלא תשוב ממנו, דע, כי עבירה גוררת עבירה, וצריך אתה לדעת, שאם מפשפש במעשיו אחר יסורים צריך שיהיה על פי מה שאמר האלשיך בפרשת שמיני בבאור הפסוק: "ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" - והוא כי חסד קל, שמביא יסורים על האדם דוגמת החטאים שעשה, דהיינו: באיזה אבר שחטא מביא יסורים על אותו אבר, וכן סך ממון שחטא הוא נלקה כפי אותו סך, שעל ידי זה יפשפש במעשיו וימצא מאשר חטא על הנפש ושב ורפא לו, עד כאן לשונו.

הדרך הטוב והישר שיעורר האדם את עצמו אל התשובה עד שלא יבואו עליו יסורים

אמנם הדרך הטוב והישר שיעורר האדם את עצמו אל התשובה, עד שלא יבואו עליו יסורים, כמו שכתב האלשיך בספר תהילים: "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וגו'", עיין שם, וביותר אם השפעתו ברווח והוא יודע מומי נפשו ידאג, שמא הקדוש ברוך הוא מאכילו מזכויותיו בעולם הזה כדי להאבידו, חס ושלום, מעולם הבא, ויקבל על עצמו ענויי נפש ויסורים, ואם אחר שהתחיל להשיב רואה שיסורים באים עליו בגופו או בממונו אל יקוץ במ לומר, האם זה שכר התשובה, כי טרם שובי על חטאי הייתי שלם בגופי ובממוני וכאשר נעשיתי שלם בתורתי חסרתי כל אלה. אדרבה, יתן שמחה בלבו, שזה מורה שהקדוש ברוך הוא מקבל תשובתו, כי זה דרכו יתברך, כמו שהרופא אינו נותן רפואה לחולה, עד אשר יחפוץ החולה להרפא לנקות רפאות חולת גופו ולהחלימו; כן הוא יתברך לא ימרק חלאת חולי הנפש עד יתחיל לשוב, ואחר שפשפש ומצא - יעשה עליהם תשובה, כפי אשר יבואר לפנינו, והוא מצות עשה, כמו שכתב כמה פעמים בתורה בפרשת נשא: "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו' והתנדו על חטאתם", ובפרשת ואתחנן: "בצר לך ומצאוך... ושבת עד ה' אלוקיך".

פרק ט"ז

מי שעוסק בתורה שהיא עץ, הקדוש ברוך הוא מוחל לו עונותיו

זהר הקדוש פרשת בהעלותך דף קנג עמוד א'

ועוד בפרק הרואה. הרואה תמרים בחלום תמו עונותיו. הדא הוא דכתיב תם עונך בת ציון. בגין דתמרים ביה תם דרגא דיעקב דאתמר ביה ויעקב איש תם חובין מרים ושבעים וארבעה תמרים תמן ת"ם ותמן מ"ר.

הכא רמיז וימתקו המים הדא הוא דכתיב ויורוהו ה' עץ וימתקו המים. מהכא מאן דאשתדל באורייתא דאיהו עץ. חובין דלילה דאתמר בהון וימררו

את חייהם בעבודה קשה קודשא בריך הוא מחיל ליה ויתחזרון מתיקין.

ועוד בפרק הרואה. הרואה תמרים בחלום, תמו עוונותיו, זה הוא שכתוב תם עוונך בת ציון, מפני שתמרים בו תם, דרגת יעקב שנאמר בו ויעקב איש תם, חטאים מרים ועל כן תמרים שם ת"ם ושם מ"ר.

כאן רמוז וימתקו המים, זה שכתוב ויורהו ה' עץ וימתקו המים, מכאן מי שעוסק בתורה שהיא עץ, חטאים שלו שנאמר בהם וימררו את חייהם בעבודה קשה, הקדוש ברוך הוא מוחל לו ויהפכו מתוקים.

זהר הקדוש פרשת שלח דף קנט עמוד א'

כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקודשא בריך הוא כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קודשא בריך הוא ולא עוד אלא דקודשא בריך הוא מכפר ליה על כל חובוי ומתקנין ליה כמה כורסיין לעלמא דאתי.

כמה יש להם לבני אדם להסתכל בעבודת הקדוש ברוך הוא, כמה יש להם להסתכל בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה כאילו מקריב כל קרבנות העולם לפני הקדוש ברוך הוא. ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומכניסם לו כמה כסאות לעולם הבא.

תשובה על ידי כח התורה

נפש החיים שער ד' פרק ל"א

בא וראה כמה גדולה כחה של התורה שמטהרת את פושעי ישראל בזמן שעושין תשובה אפילו מעבודה זרה שבידם שנאמר, "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" כו' עיין שם, כי עיקר התשובה שלימה האמתית שהיא מאהבה, הוא רק על ידי עסק התורה כראוי כמו שאמרו במעלות התורה, אוהב את המקום, וכמו שכתוב השיבנו אבינו לתורתך כו' והחזירנו בתשובה שלימה לפניך:

על ידי דברי תורה נזכה לסליחה ולתשובה

לקוט אמרים אות יד

ואנו מבקשים וחנונו מאתך וגו' כי אי אפשר לנו להתעורר ולהתחכם ולהבין מעצמנו אף על פי שהתורה כתיבא ומנחא, ובודאי בכל ברכה ותפילה פועל מיד לכך מברכין תיכף ברוך אתה ה' חונן הדעת שהוא חונן ונותן ודאי, ופרט דעת שהוא התחברות שניהם חכמה ובינה כידוע, ואחר כך יוכל להתפלל אתשובה דעל ידי דלבבו יבין ושב ורפא ואמרו זכרונם לברכה (מגילה י"ז עמוד ב') דהיינו רפואה דסליחה, דלכל תשובה צריך שני דברים ההתקרבות מהיום והלאה לתורתו ועבודתו ורפואת הקודם, ושניהם על ידי הכנת דברי תורה דייקא וכמו שנאמר (משלי א', ט') כי לוית חן

וגו' פירוש התחברות של חן ויופי לה' יתברך וזהו לראשך והוא ה' יתברך שהוא הראש לכולנו:

כפי הרבוי בעסק התורה כן יתרבה ויתקרב לעבודת הבורא

חיי אדם חלק שני כלל קמא

כי יש עוונות שאדם דש בעקביו שהם חמורים מג' עבירות הנזכר לעיל. הנך רואה מה שאמרו זכרונם לברכה בחומר לשון הרע שהוא קשה מעבודה זרה גילוי עריות שפיכות דמים, ודרשו זה מן הפסוק. וזהו עבירה השכיח ומצוי מאוד בבני אדם, כמו שהעידו על זה חכמינו זכרונם לברכה כולן בלשון הרע. וראה כחו של לשון הרע עד שהאומר נורא בי פלניא (ר"ל היכן נמצא

אש רק בבית פלוני ששם מבשלים תמיד), זהו אבק של לשון הרע.

והנה הטעם שחמור משלש עבירות החמורות הוא שזה אוחו במעשה הנחש הקדמוני שדבר לשון הרע על הקדוש ברוך הוא ואמר לחוה מן האילן הזה אכל וברא את העולם, ועל ידי זה פיתה אותה ושכב עמה

(כאמרם זכרונם לברכה הטיל בה זוהמא), הרי גילוי עריות. וגרם

מיתה לכל העולם, הרי שפיכות דמים. והטה את לב אדם הראשון וחוה לכפור. האף שתיכף עשו תשובה

הגונה, מכל מקום גרם כל זה ראה כחו של לשון הרע עד היכן מגיע. וכן יש חבילות עבירות שבני אדם רגילין

בהם אשר רבו מלספר, שבועות שקר ושוא, וזהו רגיל אפילו כשמספר איזה שקר לחבירו או שמוכר חפץ

לחבירו נשבע כה יעזרני ה'. והרי נשבע בה', ועון שבועה הוקשה לעבודה זרה וחמור ממנו, כדכתיב כי

לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא. מקלל עצמו או חבירו בשם

(שאומר, זאל מיך אדער זאל דייך דער אובערשטר שטראפן), וכל זה אין חילוק בין שיאמר בלשון הקודש או בכל לשון, מברך או מזכיר השם לבטלה, וכל שכן

כל התפלות וברכות אם יעייין בנפשו בעו"ה הכל הוא בלא כוונה, רק נעשה טבע שכבר רגיל פיו ולשונו

להתפלל ולברך. מלבין פני חבירו. מתכבד בקלון חבירו. מצער אחד מישאל בין בדברים בין במעשה, שנאמר

לא תנו וגו', וזה קאי על אונאת דברים, דבאונאת ממון כתיב וכי תמכרו וגו' לא תנו. ואם מצער אלמנה או

יתום, חייב מיתה בידי שמים, שנאמר כל אלמנה ויתום לא תענון וגו'. מלוה בריבית בלא היתר עסקא או

זקוקים, וכל אחד ואחד מורה לעצמו באיזה התירים ואינן נשאלין למורים איך להתיר. ומכל שכן הסוחרים

עם החלפנים כמעט אי אפשר בלא נגיעת איסור ריבית, וככה מבואר בחיבורי חלק א' (כלל קל"ב וקמ"ג). שנאת

איש לרעהו. כעס. הסתכלות בנשים. חניפות. ליצנות. דברים בטלים. דברי משא ומתן בשבת ויום טוב. ובכל

אלו, רגילים העולם מאוד. ואפילו הלומדים ומופלגים כשישימו על לבם, ימצאו שרובם נכשלים ברוב אלו

דברים, ועוד יש הרבה עד אין מספר. וביטול תלמוד תורה כנגד כולם, כי הרחוק מן התורה, רחוק מעבודת

הבורא, ולכן תקנו השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלכנו לעבודתך. וכפי הריבוי בעסק התורה, כן יתרבה ויתקרב

לעבודה.

כל התפילות מתקבלות רק על ידי לימוד זוהר הקדוש, הזוהר הקדוש היא טבעת מלך מלכי המלכים, ומי שילמד ינצל.